

- забезпечити встановлення лічильників в місцях врізки в комунальний водопровід,
- передбачити встановлення лічильників класом точності не менше «С».
- для споживачів, що мають значні коливання між мінімальним та максимальним водоспоживанням, передбачити встановленням чутливих двохкамерних лічильників, що дозволить реєструвати мінімальне використання води.
- передбачити правильний підбір лічильників, для забезпечення можливості обліку фактичного водоспоживання.

В даний час дуже популярним серед жителів і підприємців стало будівництво власних свердловин, тим що вони не сплачують за користування централізованим водопостачанням, і ні від кого не залежать, і тим самим економлять кошти. Але при такому будівництві порушується чине законодавство, оскільки не дотримуються санітарних зон, не завжди свердловина має безпечну глибину, результати відсутності знезараження поданої відомчими свердловинами води, існує загроза для здоров'я споживачів.

Необхідно заборонити експлуатацію відомчих свердловин для питних потреб. Воду з цих свердловин дозволити використовувати лише на технологічні потреби і, лише у випадку тимчасового припинення централізованого водопостачання, на питні потреби.

Отож, після виявлення ряду проблем, і вирішення шляхів покращення стану водопостачання міста Тернополя, потрібно виконувати уже закладені позиції оптимізації водопостачання. І як результат виконання усіх позицій буде, підвищена якість питної води, і збережемо здоров'я населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Деркач І. Л.* Міські інженерні мережі : Навч. Посібник. - Харків: ХНАМГ, 2006. – 97 с.
2. *Кравченко В.С.* Водопостачання та каналізація: Підручник. – К.: Видавництво «Кондор», 2007. – 288с.
5. *Програма «Питна вода міста Тернополя на 2008-2020 роки»* 2008р.
6. ЕЛЕКТРОНІ ДЖЕРЕЛА: [HTTP://KNOWLEDGE.ALLBEST.RU](http://knowledge.allbest.ru) РЕФЕРАТ НА ТЕМУ «ПРОБЛЕМИ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТНОЮ ВОДОЮ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ».

Гетьман Т.

Науковий керівник – доц. Питуляк М.Р.

Природоохоронні об'єкти Гусятинського району та їх використання для рекреації і туризму

Розвиток рекреаційної діяльності у заповідних територіях – важлива складова раціонального природокористування. Однак, рекреацію потрібно розвивати так, щоб не тільки не порушувати природні процеси, але і сприяти економічно раціональному заповідному природокористуванню.

Сутність природоохоронної території є внутрішнім протиріччям. З одного боку, вона охороняється від людей, від їх руйнівного впливу. З другого боку, територія охороняється для людей, для їх духовного і матеріального блага.

Рекреаційна діяльність на територіях природно-заповідного фонду спрямована на відновлення розумових, духовних і фізичних сил людини шляхом загальнооздоровчого пізнавального відпочинку, туризму, санаторно-курортного лікування, аматорського та спортивного рибальства, полювання тощо.

Найбільш поширеними на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду є пізнавальний, екскурсійний та екологічний туризм. Здійснення екологічного туризму на природоохоронних територіях досліджували О.Ю. Дмитрук, В.І. Гетьман, М.Ю. Травкіна, Т.К. Сергєєва, І.В. Зорін, В.А. Квартальнов. Територіальні особливості розвитку рекреаційних ресурсів в межах заповідних територій для цілей екотуризму в Україні проаналізовані у праці Л.П.Царика, П.Л.Царика (2007).

На території Гусятинського району розташовані такі природно-заповідні об'єкти: частина заповідника «Медобори», Хоростківський дендрологічний парк, Яблунівський державний ботанічний заказник.

Заповідник «Медобори» створений з метою збереження унікальних природних комплексів Подільських Товтр, рослинного і тваринного світу та використання їх з науковою метою.

Медобори займають центральну частину Подільських Товтр. Ця мальовнича частина Поділля має ще назву Подільської Швейцарії. Своєрідність порід органічного походження, ґрунтового покриву, дуже розчленований рельєф і кліматичні умови обумовили розвиток різноманітного, флористично багатого рослинного покриву, наявність ряду рідкісних, реліктових, ендемічних та погранично-ареальних видів.

Особливістю рослинного покриву Товтрової кряжу є унікальне поєднання у структурі флористичних комплексів елементів ареально-лісових та лучно-степових видів. Рідкісними є 120 видів, значна частка яких зростає на межі ареалу. 30 видів занесено до Червоної книги України. Місцева флора багата медоносними, лікарськими та вітамінними рослинами.

У рослинному покриві Медоборів найбільші площі займають лісові угруповання – понад 90% [3, с. 45].

Зростають рослини, які занесені до Червоної книги України – цибуля ведмежа, підсніжник білосніжний, які займають значні площі, а також лунарія оживаюча, скополія карніолійська, астранція велика, лілія лісова, та десять видів орхідних серед яких зозулині черевички справжні, булатка великоквіткова, коручка чемерицевої та пурпура, гніздівка звичайна.

Рідко можна зустріти крокус Гейфелів, який тут знаходиться на межі ареалу. Зустрічаються рідкісні у регіоні види багаторядник шипуватий, листовик сколопендровий, клопогін європейський, живокіст Бессера, кадило сарматське, фізаліс звичайний, вероніка гірська та ін.

Велику цінність становлять ділянки степової, лучно-степової та наскельно-степової рослинності з рідкісними формаціями осоки низької, ковили волосистої та пірчастої. Тут, крім характерних степових, росте багато волино-подільських ендемічних та погранично-ареальних видів: шавлія кременецька, шивереція подільська, змієголовник австрійський, аконіти кущистий і шерстистовусий, ясенець білий, ковили пірчаста та волосиста, вівсюр Бессера, ломиніс цілолистий, півники угорські, цибуля подільська, молочай волинський, зіноваті біла, подільська та Блоцького, відкасник осотовидний [2, с. 10-11].

Своєрідна риса тваринного світу Медоборів полягає в тому, що тут змішані представники фауни різних ландшафтних зон, які утворюють стик на території Поділля. Характерними є степові види, а також типова фауна західно-європейських широколистяних лісів.

15 видів рідкісних комах, занесені до Червоної книги України. Деякі з них є звичайними для даної території: бджола-гесляр звичайна, джміль моховий, вусач мускусний, сатурнія руда.

Особлива цінність Медоборів – 11 видів рідкісних червонокнижних птахів. Тут гніздуються орел-карлик, малий підорлик, польовий лунь, пугач, скопа, на зимівлю прилітає сірий сорокопуд, іноді також залітають довгохвоста сова, сапсан, на перельотах зустрічаються чорний лелека, гоголь, сірий журавель.

У межах природного заповідника «Медобори» діють еколого-пізнавальні стежки – «На гору Гостра», «На гору Богіт» та «До пуші Відлюдника». Відвідування здійснюється обов'язково у супроводі працівників заповідника, режим окремих стежок («На гору Богіт» та «До пуші Відлюдника») передбачає обмеження кількості відвідувачів та надання переваги окремим їх категоріям (науковцям, студентам). Таку тенденцію слід визнати позитивною, вона дозволяє зменшити антропогенне навантаження на екологічні стежки [4, с. 33].

Одним із цікавих куточків Гусятинського району є Хоростківський дендропарк. Це один із наймолодших в Україні, заснований у 1972 р., займає 18 га.

Дендропарк чарує своєю величністю і самобутністю. Тут кожен має слухну нагоду оцінити красу рідної природи, познайомитися з екзотичною рослинністю.

Колекція парку обширна і різноманітна. Тут можна зустріти тюльпанове дерево, півонію (адамове дерево), піонове дерево, різні види тюльпанів, гінкго дволопатеве (динозаврове дерево), магнолії, лавровишню лікарську - вічнозелену, калину вічнозелену, метасеквойю, рододендрони, різні види дубів, буків, кленів, ялівців, сосни, ялини, ялиці, тисів, кипарисовиків, самшитів і багато інших порід, а також велику кількість рослин трав'янистої флори.

Гордість дендропарку – унікальна колекція магнолій. Магнолію називають королевою садів і парків. Тут нараховується біля двадцяти різних видів і форм цих чудових і райських рослин. Це найбільша колекція на Поділлі і друга на Україні.

У дендропарку велика різноманітність ялин.

Трьома видами представлена в парку туя: східна (біота), гігантська та західна. Західна нараховує майже три десятки різновидностей і форм.

У Хоростківському дендропарку зібрана значна колекція ялівців – представників родини кипарисових.

Добре прижилися в кліматичних умовах міста різні види і форми тиса. Тис занесено до «Червоної книги України» та «Червоної книги Світу».

У Хоростківському дендропарку зростає прашур рослинного світу - декоративне гінкго дволопатеве, історія роду якого бере свій початок у тріасі (понад 200 млн. р. тому). Гінкго – один із унікальних представників реліктової флори. Ще у третинний період ці рослини заселяли майже всю планету. Тепер зберігся лише один вид, який культивується в ботанічних садах і парках. Воно є пам'яткою природи і занесене до «Червоної книги Світу».

Серед мешканців парку зустрічаємо ряд реліктових рослин. До їх числа, зокрема, відноситься метасеквойя. Її ще називають «онучкою» гінкго. Це високе 50-ти метрове дерево з червоним стовбуром і ніжно зеленими приплюснутими шпильками, добре переносить 30-ти градусні морози.

Ще один цінний екзот дендропарку – лавровишня лікарська, кущ або деревце 6 метрів висоти.

Оригінальні за формою квіти так звані дерев лір, що походять з Північної Америки. Вони подібні до тюльпанів. Тому дерево називають ще тюльпановим.

Адамове дерево цінують як оригінальне декоративне паркове дерево, яке зацвітає пізно восени.

У парку росте представник флори Приморського краю - бархат амурський (коркове дерево), одна з найдавніших рослин далекосхідної флори, яка веде родовід дольодовикового третинного періоду.

У затишному куточку парку під шатром соснових дерев розташувався розодендрарій – сад з альпійських роз. Цвітуть з середини квітня до середини липня [1, с. 35-36].

От такі незвичайні види рослин тут мешкають, хоча їх набагато більше. Це далеко не повний перелік деревних і чагарникових рослин, які тут культивуються.

Велика наукова і практична робота, яку провели його працівники по інтродукції і акліматизації рослин з різних географічних широт та створенню зеленого музею Поділля під відкритим небом, підтверджує, що людина може зробити багато, якщо поставить перед собою мету збільшити і примножити рослинний світ свого краю.

Нині дендропарк приваблює велику кількість туристів, які милуються його чарівною красою, захоплюються цією скарбницею природи.

Яблунівський державний ботанічний заказник заснований у 1982 р. на площі 2103 га на території Копичинецького лісництва. Це лісовий масив, де у багатому трав'янистому покриві зростають шафран Гейфеля, підсніжник звичайний, любка дволиста – всі червонокнижні види. Цвітуть, як правило навесні, але є й такі види, що квітнуть восени.

Крокус Гейфеля – зникаюча декоративна ранньовесняна рослина. Зустрічається в Карпатах, зрідка на Поділлі (Тернопільська і Хмельницька області).

Ще один об'єкт, якому слід приділити увагу – це Гримайлівський парк. Серед старовинних парків Надзбруччя цей парк досить відомий у нашому краю і за його межами.

Він розташований у смт. Гримайлів на площі 13 га. Парк заснований у першій половині XIX ст. у ландшафтному стилі. Тут зростає понад двадцять видів дерев і чагарників. Він є окрасою селища, гарним місцем для відпочинку [1, с. 49].

Хоростківський дендрологічний парк, Яблунівський державний ботанічний заказник, Гримайлівський парк мають важливе значення для розвитку пізнавального, екскурсійного та сільського туризму.

Володіючи особливими екологічними, культурно-виховними та естетичними властивостями, заповідні території є унікальними та високоатракативними. Щорічно їх відвідує велика кількість людей.

У заповідній зоні необхідно рішуче і різко обмежити антропогенне навантаження як на територію, так і на охоронні об'єкти. У цьому випадку атрактивність (привабливість) охоронних об'єктів перетворюється на невичерпний товар, торгівля яким може принести значну користь як самому природоохоронному об'єкту, так і державі. Саме тому важливе значення має проведення екскурсій по розроблених маршрутах та екологічних стежках. Це дозволить зменшити антропогенне навантаження на заповідні території.

Для оптимального поєднання обмежень антропогенного навантаження з рекреаційним використанням можна застосувати і не зовсім традиційні підходи, використовуючи, наприклад, різного роду підвісні пішохідні доріжки, естакади, канатні пересувні засоби та іншу спеціалізовану транспортно-оглядову інфраструктуру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корчемний В. Г. Заповідники і парки Надзбруччя. – Тернопіль.: В-во «Тернопіль». 1994. – 50 с.
2. Радзівський В., Бурма В. Медобори. Путівник. – Львів.: «Каменярь», 1971. – 180 с.
3. Триснюк В. М. Край Гусятинський – Тернопіль: Збруч, 2007. – 95 с.

4. Туристичні ресурси як чинник розвитку території. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції – семінару (9-10 грудня 2011 року). – Тернопіль: Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 300с.